

ІНТЕГРАЦІЙНО-КООПЕРАЦІЙНІ СТРУКТУРИ ПІДПРИЄМСТВ У ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОМУ СЕКТОРІ: СУТНІСТЬ, ПЕРЕВАГИ ТА ОСНОВИ СТВОРЕННЯ

Важливість технологій у економіці, з одного боку, та ускладнення їх розробки, з іншого, зумовлюють необхідність активізації співробітництва високотехнологічних підприємств, особливо у використанні інноваційного потенціалу (ІП) та спільної розробки інновацій. Стаття присвячена обґрунтуванню сутності, переваг та основ створення інноваційно-коопераційних структур (ІКС) високотехнологічних підприємств, у тому числі в оборонно-промисловому комплексі (ОПК). З огляду на множинність форм кооперації та інтеграції підприємств запропоновано розгляд саме ІКС, які визначено як функціональне та/або інституціональне об'єднання двох або більше підприємств для здійснення інноваційної та/або операційної діяльності на основі певних спільних цілей, правових умов, структури взаємодії та системи управління. Узагальнено форми кооперації та інтеграції підприємств, що дало змогу підкреслити можливість різних конфігурацій та економічних моделей співробітництва. Враховано сутність, переваги й особливості вертикальної та горизонтальної інтеграції підприємств у високотехнологічному секторі. Розроблено класифікацію ІКС. Обґрунтовано їх призначення та загальні завдання, зокрема щодо об'єднання та спільного використання ІП підприємств-учасників, що вимагає відповідного управління. Виокремлено основні причини створення, економічні та неекономічні переваги ІКС для підприємств-учасників, особливо у сфері інноваційної діяльності. Для пояснення етапів створення ІКС запропоновано декілька моделей, які відрізняються фокусуванням уваги при об'єднанні підприємств (FUSION, BOND, MERGE) та дають змогу формалізувати процеси інтеграції інноваційного та виробничого потенціалу. Визначено економічний механізм ІКС як цілісну систему відносин, процедур та способів спільної діяльності. Запропоновано модель спільних інновацій, яка передбачає об'єднання ІП, управління ним, організацію інноваційного процесу й отримання спільної доданої вартості. Враховано особливості створення та функціонування ІКС підприємств у сфері високих технологій.

Ключові слова: підприємство, високотехнологічний сектор, кооперація, інтеграція, інновація, інноваційний потенціал, інноваційна діяльність, управління.